

Справа «Ізмаїлов проти України» ("Ismailov v. Ukraine")

У рішенні, ухваленому 27 листопада 2008 року у справі «Ізмаїлов проти України», Суд постановив, що

- було порушено ст. 3 Конвенції (заборона нелюдського чи такого, що принижує людську гідність, поводження) стосовно поганого поводження із заявником працівниками міліції та незабезпечення ефективного розслідування його скарг.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 6 500 євро як компенсацію моральної шкоди.

Обставини справи

Заявник Алім Айдерович Ізмаїлов, 1976 р. н., є громадянином України і проживає у м. Сімферополі.

14 березня 2001 року п. Ізмаїлов, разом із трьома іншими особами, був заарештований та взятий під варту через підозру у вчиненні збройного пограбування.

Заявник стверджував, що під час перебування у районному відділку міліції м. Сімферополя працівники міліції кілька разів били його кулаками та ногами з метою отримання зізнання у вчиненні злочину.

18 березня 2001 року п. Ізмаїлов подав скаргу на дії міліції до місцевої прокуратури. Цього ж дня заявника оглянули у Сімферопольській міській клінічній лікарні та Кримській клінічній лікарні ім. М. Семашка. Лікарі виявили в нього травми м'яких тканин голови та синці на обличчі.

19 березня 2001 року п. Ізмаїлова обстежив лікар Кримського бюро судово-медичних експертиз, який зафіксував у нього синці навколо очей та біля лівого вуха, крововиливи на правій скроні і нижній губі. Лікар дійшов висновку, що зазначені травми належали до легких тілесних ушкоджень та могли виникнути внаслідок нанесення ударів невеликими за розмірами тупими предметами (якими, у цьому випадку, могли бути

кулаки та черевики) від чотирьох до семи днів перед днем огляду заявника.

Пан Ізмаїлов подав кілька скарг до прокуратури стосовно поганого поводження з ним працівниками міліції, проте безуспішно.

5 листопада 2002 року місцевий суд Залізничного району м. Сімферополя виніс вирок, яким визнав п. Ізмаїлова та трьох інших співучасників винними у вчиненні збройного пограбування. Цей суд також постановив, що заявник отримав тілесні ушкодження під час його утримання під вартою і зобов'язав органи прокуратури знайти та покарати винних.

Прокуратура Автономної Республіки Крим двічі проводила додаткові розслідування дій працівників міліції та, не виявивши жодних порушень з їхнього боку, вирішувала не відкривати кримінальну справу. Більше того, на думку прокуратури, заявник самотійно завдав собі травм, вдаряючись у відділку міліції об стіну камери. Однак місцевий суд Центрального району м. Сімферополя скасовував ці рішення і щоразу направляв справу на додаткове розслідування.

20 листопада 2003 року прокуратура зупинила розслідування справи заявника у зв'язку з нестачею доказів, проте жодних правдоподібних пояснень стосовно причин появи травм у п. Ізмаїлова не було надано.

Зміст рішення Суду

Заявник, посилаючись на ст. 3 та ст. 13 (право на ефективний засіб правового захисту) Конвенції, скаржився на те, що з ним погано поводитись під час тримання під вартою, а також на те, що уповноважені органи не спромоглися провести ефективне розслідування його скарг.

Суд зазначив, що матеріали справи, зокрема медичний висновок від 19 березня 2001 року, свідчать, що травми п. Ізмаїлову були завдані в період його перебування під вартою у відділку міліції. Цей факт був також підтверджений рішенням місцевого суду від 5 листопада 2002 року.

Оскільки Уряд не заперечував цього факту, Суду належало встановити, чи уповноважені органи влади надали достатні та переконливі пояснення причин виникнення травм у заявника.

Суд звернув увагу на те, що у рішенні органів прокуратури від 20 листопада 2003 року про зупинення розслідування у справі не йшлося про причини виникнення травм у п. Ізмаїлова, а у рішенні від 27 березня 2003 року прокурор відмовився порушувати кримінальну справу, стверджуючи, що заявник самотійно завдав собі тілесні ушкодження. Проте останнє рішення було скасоване судом, а справа направлена на додаткове розслідування у зв'язку з наявністю суперечностей у матеріалах і висновках слідства.

З огляду на зазначене, Суд постановив, що місцеві органи влади не спромоглися надати правдоподібних пояснень причин виникнення травм у п. Ізмаїлова під час його перебування у відділку міліції. Відтак Суд постановив, що мало місце порушення ст. 3 Конвенції стосовно неналежного поведіння із заявником працівниками міліції.

Суд ще раз нагадав, що рішення не порушувати кримінальні справи проти працівників міліції приймалися прокуратурою двічі, проте суди ці рішення скасовували та направляли матеріали на додаткове розслідування. Як наслідок, пройшло два роки та два місяці, перш ніж слідчі органи спромоглися закінчити розслідування. Таке зволікання значно зменшувало можливість успішного розслідування справи. Суд відзначив, що оскільки судові рішення про направлення справи на додаткове розслідування приймалися через помилки, допущені посадовими особами нижчого рівня, повторне прийняття цих судових рішень викривало його серйозні недоліки.

Суд звернув увагу на те, що місцеві суди двічі знаходили серйозні упущення у розслідуванні скарг п. Ізмаїлова. Зокрема, вдруге направляючи справу на додаткове розслідування, місцевий суд зазначив,

між іншим, що версія слідства стосовно причин виникнення травм у заявника суперечила виданому йому медичному висновку, однак у подальшому розслідуванні ці суперечності не були усунуті. Суд був здивований тим фактом, що рішення органів прокуратури від 20 листопада 2003 року, яким було закрито розслідування, не містило жодних пояснень причин виникнення цих травм; більше того, воно було підтримане вищими судовими інстанціями. Тому скидається на те, що національні суди, маючи інформацію про факти, які свідчили, що заявник став жертвою насильства, коли перебував у відділку міліції, не вчинили жодних серйозних спроб задля їх розслідування.

З огляду на ці обставини, Суд має серйозні сумніви, що будь-які наступні скарги п. Ізмаїлова до національних органів влади закінчилися б ефективним їх розслідуванням. Тому Суд відхилив заперечення Уряду про те, що заявником не були використані всі національні засоби правового захисту та вирішив, що п. Ізмаїлов, за цих конкретних обставин справи, може бути звільненим від обов'язку продовжувати звертатись зі скаргами у межах країни-відповідача.

Відтак Суд дійшов висновку про те, що національні органи влади не спромоглися провести швидке та повне розслідування скарг заявника на неналежне поводження з ним у відділку міліції. Отже, мало місце порушення ст. 3 Конвенції.